

Секція: Бухгалтерський облік, аналіз і аудит

Кашперська Анастасія Іванівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та обліку

Харківський державний університет харчування та торгівлі

м. Харків, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

На сьогодні сфера готельної індустрії складається з системи гостинності, під якою розуміють комплекс якостей, основною метою діяльності яких є обслуговування гостей під час їх перебування в закладах тимчасового розміщення. Складовими індустрії гостинності є: готельний та ресторанний бізнес, транспортне обслуговування, організація дозвілля. Зауважимо, що саме суб'єкти готельного бізнесу під час своєї діяльності пропонують комплекс послуг, реалізація яких передбачає участь інших секторів індустрії гостинності.

Що стосується міжнародних масштабів, готельний бізнес – один з найпривабливіших для інвесторів, а його рентабельність – достатньо висока. Доцільно зауважити, що в Україні недостатньо уваги приділяється наявному туристичного потенціалу. Зважаючи на це, можна виділити наступні проблеми розвитку готельної індустрії:

- недооцінювання владою ролі готельного бізнесу в наповненні бюджету різних рівнів;
- недосконалості в державній програмі та недостатність нормативно-законодавчої бази щодо сфери туризму, зокрема готельного бізнесу;
- недоцільне використання історично-культурної спадщини та неякісної охорони історичних пам'яток;
- недостатня кількість іноземних туристів;

- невідповідність рівнів вартості та якості готельних послуг;
- мізерна частина розроблених та розрекламованих масових заходів;
- нерозвинена транспортна інфраструктура (до місця розташування в деяких регіонах дістатися можна тільки приватним трансфером);
- недостатність державної підтримки малому та середньому бізнесу у зазначеній сфері.

Зауважимо, що у XXI ст. в розвитку закладів готельного бізнесу окреслилися наступні тенденції:

- створення міжнародних готельних ланцюгів;
- урізноманітнення додаткових готельних послуг;
- посилення вибагливості споживачів та вимог до якості готельних послуг;
- підвищення конкуренції серед суб'єктів готельного бізнесу в умовах трансформації вітчизняного ринку готельних послуг.

В той же час завдяки конкурентному середовищу збільшується рівень якості готельних послуг, відбувається залучення більшої кількості споживачів і, як наслідок, збільшується прибуток суб'єктів господарювання.

Спираючись на дані Реєстру свідоцтв про встановлення категорій готелям до вересня 2019 року на території країни нараховувалося 294 готелі, з яких:

- «одна зірка» - 22 готелі;
- «дві зірки» - 26 готелів;
- «три зірки» - 110 готелів;
- «чотири зірки» - 95 готелів;
- «п'ять зірок» - 41 готель [1].

Станом на вересень 2020 року у 10 готельних підприємств, що мали статус «три зірки» та по 1 підприємству з категорії «дві зірки» та «чотири зірки» закінчилася дія свідоцтва. Також одне готельне підприємство

піднялося з категорії «три зірки» на «чотири зірки». Отже за цими даними, наразі у 2020 році в Україні налічується 282 готелів [1].

До пандемії Covid-19 та запровадження карантину середня наповнюваність невеликих готельних підприємств сягала 95-100%, а рентабельність – 30-40%. Стабільний попит на послуги, невеликі затрати на будівництво невеликих готелів говорять на їх користь та підкреслюють перспективність для потенційних інвесторів.

Проте непередбачувана ситуація з пандемією нанесла туристичному бізнесу та економіці в цілому величезного удару. Близько 50 тисяч робочих місць які пов'язані з туристичною сферою опинилися на межі скорочення. Саме суб'єкти готельного бізнесу дуже швидко зіштовхнулися з окресленою проблемою, через специфіку своєї діяльності. Одразу після початку карантину близько 35-40% готелів зачинилися, а інші почали працювати в обмеженому режимі. Звичайно, головною проблемою, що спіткала власників бізнесу в цій сфері виявилось скорочення або повна відсутність прибутку. Готельні заклади які продовжили свою роботу під час карантину втратили свій дохід приблизно на 60% - 90% [4].

В той же час, власники готелів вдавалися до різних винаходів у сфері послуг, наприклад, надавали послуги самоізоляції чи денну оренду номеру для спокійної роботи віддалено. Для того щоб готельна індустрія повністю відновилася знадобиться декілька років і це буде складним та тривалим процесом.

На підставі аналізу статистичних даних, запропонованих Державною службою статистики України, спостерігаємо поступове зменшення кількості колективних засобів розміщування, в тому числі юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців за період 2014-2018 рр. на 10%. Починаючи ж з 2018 року, навпаки, спостерігається збільшення кількості колективних засобів розміщування з 4115 одиниць на кінець 2017 року до 5335 одиниць на кінець 2019 р., тобто

на 29,6% [2]. Це пояснюється поступовим виходом суб'єктів господарювання з економічної кризи та популяризацією готельного бізнесу в Україні.

Крім того, що стосується проживання у колективних засобах розміщування іноземних громадян, протягом 2019 року їх послугами скористалися 959,4 тис. осіб, що більше майже на 73% порівняно з 551,5 тис. осіб у 2014 р. [2]. Це пояснюється підвищенням привабливості готельних послуг та зростанням попиту на туристичні послуги як серед іноземних громадян.

Отже, спираючись на сьогоденну ситуацію в країні та світі можна сказати, що дослідження в галузі готельного бізнесу є і залишатимуться актуальними. Через мінливість зовнішнього і внутрішнього середовищ України готельний бізнес постійно стикається з новими проблемами, тому необхідно створювати нові механізми реформування готельної сфери та впроваджувати модернізовані методи управління.

Так, з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств готельного бізнесу вважаємо за доцільне застосування наступних заходів:

1) стимулювання розвитку бізнесу шляхом підвищення професійної компетентності працівників готельних закладів із застосуванням іноземного досвіду;

2) диверсифікація готелів;

3) залучення вітчизняних й іноземних інвестицій у розвиток коствелів;

4) розвиток та впровадження електронних інформаційних та автоматизованих систем бронювання місць в готелях;

5) застосування сучасних технічних засобів обслуговування в готелях;

6) налагодження партнерських взаємин з представниками готельного сервісу, приватним сектором у сфері постачання послуг та товарів, туристичними фірмами, які бронюють місця для своїх клієнтів.

Також слід звернути увагу на те, що «в умовах безперервних економічних змін інновації стають основним чинником, що сприяє

динамічному розвитку і підвищенню результативності функціонування підприємств готельного бізнесу» [3].

Отже, готельний ринок в Україні є не досить насиченим але він поступово розвивається та стає більш розгалуженим, а разом з цим зростає і конкуренція серед закладів різних форматів. Для того щоб сформувані правильні конкурентні переваги та забезпечити ефективну роботу закладів потрібно перш за все стабілізувати ситуацію з пандемією в країні та світі, а вже потім розробляти та впроваджувати новітні розробки в сфері готельного господарства.

Література

1. Реєстр свідоцтв про встановлення категорій готелям. URL: <https://data.gov.ua/dataset/ff8f65a4-676e-44c8-8f5e-d3553e2a009f/resource/987b14e9-75cc-456e-a76b-75e86f514838>
2. Статистичні дані Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
3. Ткаченко А. М. Інновації та їх роль у готельно-ресторанному господарстві // Держава та регіони. 2017. № 3. С. 29-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2017_3_8
4. Шевчук Ю. А. Сучасний стан та перспективи розвитку готельного бізнесу України: чинники та проблеми // Вісник КНУТД. Економічні науки, 2020. № 1 (143). С. 41-51. URL: <http://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2020/11/10.30857-2413-0117-2020-1-4.pdf>